

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. Калоян 1-а, 1000 София, тел. 986-28-61, -987-55-13, факс 987-65-14.

e-mail VASarch@bitex.com

Изх. № 63
Дата 13.02.06

*В. Б. К. Д. А. 11/2005 г.
До са разглеждано от
съдийки 14.02.2006.*

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С т а н о в и щ е

на Висшия адвокатски съвет
по конституционно дело № 11/2005 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд на Република България по конституционно дело № 11/2005 г. е допуснато за разглеждане по същество искането на главния прокурор на Република България относно установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 132г, ал. 3 от Закона за изпълнение на наказанията (ЗИН).

Висшият адвокатски съвет е конституиран като заинтересувана страна.

В искането се излагат аргументи в подкрепа на твърдението, че разпоредбата на чл. 132г, ал. 3 ЗИН противоречи на чл. 30, ал. 5, изр. 2, на чл. 32, ал. 1 и чл. 34, ал. 1 от Конституцията на Република България.

Съгласно чл. 132г, ал. 3 ЗИН кореспонденцията на обвиняемите и подсъдимите с мярка за неотклонение “задържане под стража” подлежи на проверка от администрацията на местата, където те са задържани – затворите, поправителните домове и затворническите общежития от закрит тип. На проверка подлежи както входящата, така и изходящата кореспонденция, т. е. всяко писмено съобщение, изпратено от обвиняемите и подсъдимите, или изпратено до тях. Така регламентираната проверка в чл. 132г, ал. 3 ЗИН

Висшият адвокатски съвет счита, че оспорената норма противоречи на чл. 34, ал. 1 от Конституцията на република България, според която “свободата и тайната на кореспонденцията и на другите съобщения са неприкосновени”.

Действително правото по чл. 34, ал. 1 от Конституцията на Република България не е абсолютно. Чл. 34, ал. 2 от Конституцията на Република България допуска ограничаването на това право, но “само след разрешение на съдебната власт, когато това се налага за разкриване или предотвратяване на тежко престъпление”. Това престъпление може да бъде както престъплението, в което лицето се обвинява, така и някое друго тежко престъпление. Същественото е, че проверката е недопустима без разрешението на орган на съдебната власт.

Необходимо е да се отбележи, че според постоянната практика на Европейския съд по правата на човека в Страсбург институционализираното накарняване на права, защитени от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ), може да се извърши единствено с разрешение на независим и безпристрастен орган, какъвто е съдът. Прокурорът, независимо от това дали по местното законодателство има качеството на магистрат или не, не е независим и безпристрастен орган по смисъла на ЕКПЧ.

Съгласно чл. 132г, ал. 3 от Закона за изпълнение на наказанията (ЗИН) кореспонденцията на обвиняемите и подсъдимите с мярка за неотклонение “задържане под стража” подлежи на проверка от администрацията на местата, където те са задържани - затворите, поправителните домове и затворническите общежития от закрит тип чл. ЗИН.

На проверка подлежи както входящата, така и изходящата кореспонденция, т.е всяко писмено съобщение от и за подсъдимите и обвиняемите.

“Проверката”, уредена в чл. 132 г, ал. 3 ЗИН, създава правомощие за администрацията да установява съдържанието и извлича информация от всяко писмено съобщение от и за обвиняемите и подсъдимите.

Тази норма противоречи на чл. 34, ал. 1, чл. 30, ал. 5, чл. 6 от Конституцията, чл. 8, т. 2 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи..

1. Съгласно чл. 34, ал. 1 от Конституцията тайната на кореспонденцията е неприкосновена. Изключения от това правило се допускат само след разрешение на съдебната власт и когато това се налага за разкриване или предотвратяване на тежко престъпление.

Основанията за ограничаване правото на неприкосновеност на кореспонденцията по чл. 34, ал. 2 от Конституцията не могат да се “допълват” със закон, за разлика от основанията за ограничаване на правата, уредени по чл. 25, ал. 6, чл. 27, ал. 1 и 3, чл. 30, ал. 2 и др.

Правото на неприкосновеност на кореспонденцията на обвиняемите и подсъдимите не може да бъде ограничавано без разрешение на органите на съдебната власт и то само когато това се прави за разкриване или предотвратяване на тежко престъпление. Това престъпление може да бъде както престъплението, в което се обвинява лицето, така и друго, но без

съответно разрешение на органите на съдебната власт проверката е недопустима. Не представлява такова разрешение по смисъла на Конституцията актът на съда, с който се определя мярката за неотклонение “задържане под стража”, тъй като с него се ограничава само личната свобода, а не тайната на кореспонденцията.

Разрешението за ограничаване правото на неприкосновеност на кореспонденцията следва да бъде дадено само от съда. Конституцията е последователна в разбирането си, че накърняването на основните гарантирани с нея права на гражданите може да става само под съдебен контрол. Това разбиране е последователно проведено и в Наказателно-процесуалния кодекс. Независимият и безпристрастен съд осъществява проверката за законосъобразност на досъдебното производство. Прокуратурата не може да бъде сметната за достатъчно независима и безпристрастна, за да ѝ се възложат съдебни функции. Тя осъществява функцията по обвинението в наказателния процес. Такава е и постоянната практика на Европейския съд по правата на човека в Страсбург по делата срещу България. (вж. делата Асенов, Николова, Шишков, Янков, Белчев).

2. Разпоредбата на чл. 132 г, ал. 3 ЗИН противоречи на чл. 30, ал. 5 от Конституцията, който гарантира неприкосновеността на кореспонденцията между задържаното лице и неговия адвокат. Това право не може да бъде ограничавано при никакви условия.

Атакуваният текст от ЗИН не предвижда изключение за кореспонденцията между адвоката и неговият подзащитен.

3. Разпоредбата на чл. 132г, ал. 3 ЗИН противоречи и на чл. 6 от Конституцията, съгласно който всички граждани са равни пред закона.

Атакуваният текст поставя в неравно положение обвиняемите и подсъдимите, които са с мярка за неотклонение “задържане под стража” и тези, които са с по-леки мерки за неотклонение. Кореспонденцията на лицата, които не са задържани не подлежи на проверка.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВАС:

